NIILO JÄÄSKINEN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. március 29.[1]

C-509/10. sz. ügy

Josef Geistbeck,
Thomas Geistbeck
kontra
Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH

(A Bundesgerichtshof [Németország] által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Szellemi és ipari tulajdon — 2100/94/EK rendelet — A közösségi növényfajta-oltalmi jogok rendszere — Az ilyen jogok jogosultja számára méltányos díjazás fizetésére és a jogosult kárának megtérítésére vonatkozó kötelezettség — A méltányos díjazás megállapításának szempontjai — Bitorlás — 1768/95/EK rendelet — A mezőgazdasági termelők kiváltsága — Ellenőrzéssel és felügyelettel kapcsolatos ráfordítások”

I – Bevezetés

1. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) (Németország) által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem többek között a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló 2100/94/EK rendelet[2] (a továbbiakban: alaprendelet) 14. és 94. cikkének, valamint az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló [helyesen: az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított eltérés érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló] 1768/95/EK rendelet[3] (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) értelmezésére vonatkozik.

2. A jogvita, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság eljár, egyrészt Josef és Thomas Geistbeck mezőgazdasági termelők (a továbbiakban: J. és T. Geistbeck), másrészt a Kuras, a Quarta, a Solara, a Marabel és a Secura oltalom alatt álló növényfajták jogosultjainak érdekeit képviselő Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (a továbbiakban: STV) között keletkezett. E jogvita lényegében az alaprendelet 14. cikkében biztosított eltérés – amelyet a „mezőgazdasági termelők kiváltságának” is neveznek – és az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja számára bitorlást megvalósító cselekmény esetén fizetendő, az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése értelmében vett méltányos díjazás kiszámítása közötti összefüggésre vonatkozik.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — Az 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet (HL L 227., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 16. kötet, 390. o.).

3 — Az 1998. december 3-i 2605/98/EK bizottsági rendelettel (HL L 328., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 24. kötet, 162. o.) módosított, 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet (HL L 173., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 18. kötet, 63. o.).

3. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem különösen arra kéri a Bíróságot, hogy döntse el azt a kérdést, hogy milyen módszert kell követni a mezőgazdasági termelő által egy növényfajta jogosultjának fizetendő említett méltányos díjazás kiszámításakor olyan helyzetben, amikor a betakarításból származó termény termesztésére a mezőgazdasági termelők kiváltsága alapján engedéllyel rendelkező mezőgazdasági termelő elmulasztotta bejelenteni az újonnan ültetett termény egy részét az említett mezőgazdasági termelőknek az említett kiváltságot érvényre juttató alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében előírt kötelezettségeivel ellentétben.

4. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések ily módon ellentmondó érdekek mérlegelését teszik szükségessé. Amint azt Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok megjegyezte, arról van szó, hogy egyensúlyt kell találni egyrészt a mezőgazdasági tevékenység gyümölcsei szaporításának és a mezőgazdasági termelés biztosításának szükségessége, mint a közös agrárpolitika fő célja, és másrészt, azon nemesítők jogai biztosításának szükségessége között, akik aktívak az ipari, kutatási és fejlesztési politikában, és megfelelő jogi keretet igyekeznek létrehozni tevékenységük előmozdítására az Európai Unióban, miközben tiszteletben tartják a szóban forgó szabályozás által követett célkitűzéseket. [4]

5. Ez az ügy lehetővé teszi tehát a Bíróság számára azt, hogy a Schulin-ügyben hozott ítéletből [5] eredő ítélkezési gyakorlatát kiegészítse, mégpedig, hogy pontosítsa a méltányos díjazásra vonatkozó álláspontját egy növényfajta bitorlást megvalósító használata esetén, valamint határozzon a közösségi növényfajta-oltalmi jogokkal kapcsolatos szabályozás alapjául szolgáló érdekek közötti egyensúlyról.

II – A jogi háttér

A – *Az alaprendelet*

6. Az alaprendelet (5) preambulumbekezdéséből kitűnik, [6] hogy az új fajták nemesítésének és kifejlesztésének elősegítése érdekében valamennyi növénynemesítő számára magasabb szintű oltalmat kell biztosítani a jelenlegihez képest.

7. Ugyanezen rendelet (17) preambulumbekezdése szerint a közösségi növényfajta-oltalmi jogok gyakorlását a közérdekből elfogadott rendelkezések által megállapított korlátozásoknak kell alávetni.

8. E tekintetben az említett rendelet (18) preambulumbekezdése pontosítja azt, hogy az előző bekezdésben említett közérdek magában foglalja a mezőgazdasági termelés védelmét, és e cél érdekében bizonyos feltételek mellett jogot kell biztosítani a mezőgazdasági termelők számára a betakarított termény szaporítási céllal történő felhasználására.

9. Az alaprendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerint a közösségi növényfajta-oltalmi jogokra a nemesítők jogosultak, azaz „az a személy, aki a fajtát nemesítette vagy felfedezte, illetve kifejlesztette, továbbá annak jogutódja”.

4 — Lásd ebben az értelemben Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnoknak a C-7/05-C-9/05 sz., Deppe és társai egyesített ügyekben 2006. június 8-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-5045. o.) alapjául szolgáló ügyre vonatkozó indítványa 22. és 23. pontját.

5 — A C-305/00. sz. ügyben 2003. április 10-én hozott ítéletet (EBHT 2003., I-3525. o.). Lásd továbbá a C-182/01. sz. Jäger-ügyben 2004. március 11-én hozott ítéletet (EBHT 2004., I-2263. o.); a C-336/02. sz. Brangewitz-ügyben 2004. október 14-én hozott ítéletet (EBHT 2004., I-9801. o.); a fent hivatkozott Deppe és társai ügyben hozott ítéletet, valamint a C-140/10. sz. Greenstar-Kanzi Europe ügyben 2011. október 20-án hozott ítéletet (EBHT 2011., I-10075. o.).

6 — Nemzetközi szinten a növényfajták oltalmára a Szellemi Tulajdon Világszervezete keretében kötött egyezmény, nevezetesen az új növényfajták oltalmára létesült nemzetközi egyezmény irányadó. Az Európai Közösség ehhez az egyezményhez 2005-ben csatlakozott (az Európai Közösségnek az új növényfajták oltalmáról szóló, a Genfben 1991. március 19-én felülvizsgált nemzetközi egyezményhez történő csatlakozása jóváhagyásáról szóló, 2005. május 30-i 2005/523/EK tanácsi határozat (HL L 192., 63. o.). Ezen egyezmény rendelkezéseinek jelentős hatása volt a közösségi szabályozásra.

10. Az alaprendeletnek a „Közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultját megillető jogok és a tiltott cselekmények” című 13. cikke előírja:

„(1) A közösségi növényfajta-oltalom feljogosítja a közösségi növényfajta-oltalom jogosultját vagy jogosultjait (a továbbiakban: a jogosultat) a (2) bekezdésben foglalt tevékenységek folytatására.

(2) A 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók:

a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);

[…]

A jogosult a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti.”

11. A mezőgazdasági termelők kiváltságát az alaprendelet 14. cikke tartalmazza a következőképpen:

„(1) A 13. cikk (2) bekezdése ellenére és a mezőgazdasági termelés védelme érdekében a mezőgazdasági termelők jogosultak azon betakarított termény saját birtokukon történő felhasználására szaporítás céljából, amelyet valamely, közösségi növényfajta-oltalom alatt álló fajta (kivéve a hibrid vagy szintetikus fajtákat) szaporítóanyagának saját birtokukon történő elültetése révén nyertek.

[…]

(3) Az (1) bekezdésben foglalt korlátozás [helyesen: eltérés] hatálybalépéséhez, továbbá a nemesítő és a mezőgazdasági termelő jogos érdekeinek védelméhez szükséges feltételeket […] az alábbi szempontok alapulvételével [kell megállapítani]:

[…]

– a mezőgazdasági kistermelők nem kötelezhetők arra, hogy a jogosult részére bármiféle díjat fizessenek […]

  […]

– minden más mezőgazdasági termelő köteles méltányos díjat fizetni a jogosultnak, amelynek érzékelhetően alacsonyabbnak kell lennie, mint az adott területen ugyanazon fajta esetében a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért felszámított összeg […]

– kizárólag a jogosultak felelőssége figyelemmel kísérni az e cikkben foglalt, illetőleg e cikk alapján elfogadott rendelkezések betartását […]

– a vonatkozó adatokról a mezőgazdasági termelők és a feldolgozást végző szolgáltatók kötelesek a jogosultakat – azok kérelmére – tájékoztatni”

12. Az alaprendelet „Bitorlás” című 94. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A jogosult jogosan indíthat pert az alábbiak ellen a jogbitorlás megakadályozása, arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás] fizetése vagy mindkettő érdekében:

a) aki a 13. cikk (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyert fajta esetében jogosulatlanul folytatja;

[…]

(2) Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti [helyesen: követi el] a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető. Kevésbé súlyos gondatlanság esetén a fenti követelés a gondatlanság mértéke arányában csökkenthető, de a csökkentés nem lehet olyan mértékű, hogy a kártérítési követelés összege a jogbitorlást elkövetett [helyesen: elkövető] személy oldalán keletkezett előnyök értékét ne érje el."

B – *A végrehajtási rendelet*

13. A végrehajtási rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint a jogosultnak az alaprendelet 14. cikkének rendelkezéseiből eredő jogaira és kötelezettségeire „egyéni jogosultak, több jogosult közösen vagy a jogosultaknak a Közösség területén közösségi, nemzeti, regionális vagy helyi szinten alapított szervezete hivatkozhat".

14. A végrehajtási rendeletnek „A térítés mértéke" című 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A jogosultat az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdése szerint megillető méltányos térítés mértéke a jogosult és az érintett mezőgazdasági termelő közötti megállapodás tárgya [helyesen: tárgyát képezheti].

(2) Ha ilyen szerződést nem kötöttek vagy azt nem alkalmazzák [helyesen: az nem alkalmazható], a térítés mértéke érzékelhetően alacsonyabb lesz, mint az ugyanazon fajta legalacsonyabb kategóriájú hivatalos minősítéssel rendelkező szaporítóanyagának engedélyezett előállításáért ugyanabban a térségben felszámított összeg.

[…]

(5) Ha a (2) bekezdés esetében a (4) bekezdés szerinti megállapodás nem alkalmazható, a fizetendő térítés a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért a (2) bekezdés rendelkezései szerint felszámított összeg 50%-a.

[…]"

15. Ugyanezen rendeletnek „A mezőgazdasági termelő adatszolgáltatása" című 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az érintett jogosult és mezőgazdasági termelő közötti szerződés tárgyát képezhetik azon lényeges adatok szolgáltatásának a részletei, amelyeket a mezőgazdasági termelő az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének hatodik francia bekezdése szerint köteles a jogosult rendelkezésére bocsátani.

(2) Ha ilyen megállapodást nem kötöttek vagy az nem alkalmazható, a feldolgozó [helyesen: mezőgazdasági termelő] – a Közösség vagy a tagállamok joga szerinti egyéb adatszolgáltatási előírások sérelme nélkül – a jogosult kérésére a lényeges adatokat tartalmazó nyilatkozatot köteles a jogosult rendelkezésére bocsátani. A következők minősülnek lényeges adatnak:

[…]

b) az a tény, hogy a mezőgazdasági termelő a jogosult egy vagy több fajtájához tartozó betakarított terményét a gazdaságában egy vagy több helyen történő elvetéssel hasznosította-e;

c) ha a mezőgazdasági termelő a betakarításból származó terményt a fenti módon hasznosította, az érintett fajtához vagy fajtákhoz tartozó olyan betakarított termény mennyisége, amelyet a mezőgazdasági termelő az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdése szerint hasznosított;

[…]”

16. Az említett rendelet 14. cikke, amely az alaprendelet rendelkezései betartásának jogosult általi ellenőrzését szabályozza, (1) bekezdésében előírja:

„[…] a jogosult kérésére a mezőgazdasági termelő:

a) a 8. cikk szerinti adatközlő nyilatkozatok alátámasztására a rendelkezésére álló fontos okmányok, úgy mint számlák, felhasznált címkék, valamint […] egyéb eszközök formájában bizonyítékot szolgáltat […]

[…]”

17. A végrehajtási rendelet 16. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Az ellenőrzést a jogosult végzi. A jogosult megteheti a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelők és feldolgozók szervezetei, szövetkezetei vagy az agrárközösség más szereplői segítséget nyújtsanak a részére.”

18. A végrehajtási rendelet „Jogsértés” című 17. cikke előírja:

„A jogosult hivatkozhat a közösségi növényfajta-oltalommal ráruházott jogokra bármely olyan személlyel szemben, aki az alaprendelet 14. cikkében foglalt mentesség bármely feltételét vagy korlátozását megsérti.”

III – Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

19. 2001 és 2004 között az alaprendelet 14. cikkében előírt eltérés értelmében J. és T. Geistbeck az uniós jogi oltalom alatt álló fajtákat, a Kuras, a Quarta, a Solara és a Marabel, valamint a német jogi oltalom alatt álló Secura fajtát ültettek el, amiről adatokat szolgáltattak az STV-nek.

20. Az STV azonban egy ellenőrzés alkalmával megállapította, hogy a tényleges mennyiségek – néhány esetben több mint háromszorosan – meghaladták a bejelentett mennyiséget. Az STV a mennyiségkülönbözet tekintetében a kártérítési követelését 4 576,15 euróban állapította meg a szaporítóanyag előállításának általános feltételek szerinti engedélyezése esetén igényelhető összeg alapján. J. és T. Geistbeck azonban ennek az összegnek csak a felét fizette ki. Ez az összeg megfelelt annak a díjazásnak, amelyet a mezőgazdasági termelők kiváltságának keretében engedélyezett vetés esetén az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdése alapján fizetni kellett volna.

21. Következésképpen az STV keresetet nyújtott be J. és T. Geistbeck ellen oltalom alatt álló növényfajták nem teljes mértékben bejelentett vetése miatt, és a fennmaradó 2 288 euró megfizetését, valamint a pert megelőző 141,05 euró összegű költségek megtérítését követelte. Az első fokú bíróság, valamint a fellebbviteli bíróság helyt adott az STV kérelmének. J. és T. Geistbeck a fellebbviteli bíróság határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet (Revision) terjesztett a Bundesgerichtshof elé.

22. Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság különösen az említett rendelet szerinti oltalom alatt álló jogok jogosultjainak az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése értelmében fizetendő méltányos díjazás kiszámítására vonatkozó kérdést vet fel. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság a fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet alapján úgy ítéli meg, hogy az a mezőgazdasági termelő, aki nem teljesítette megfelelően az oltalom alatt álló növényfajta jogosultjával szembeni, az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdése hatodik francia bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét, nem hivatkozhat ugyanezen rendelet 14. cikkének (1) bekezdésére, és azt kockáztatja, hogy az említett rendelet 94. cikke alapján ellene bitorlási keresetet adnak be, valamint, hogy méltányos díjazást kell fizetnie.

23. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor kétségeinek ad hangot egy ilyen díjazás kiszámításának módszereit illetően. Egyrészt, a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ki lehet számítani a méltányos díjazást az adott területen az érintett növényfaj oltalmazott fajtái esetében a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért felszámított átlagos összeg alapján (a továbbiakban: az engedélyezett előállítás jogdíja). Másrészt, e díjazás kiszámítható az engedélyezett vetésért fizetendő díjazás alapján, az alaprendeletnek a végrehajtási rendelet 5. cikkének (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdése alapján (a továbbiakban: az engedélyezett vetés jogdíja).

24. Az első előfeltevés folytán a mezőgazdasági termelőnek az engedélyezett előállítás jogdíját ugyanolyan feltételekkel és ugyanolyan összegben kellene megfizetnie, mint egy harmadik személynek. A második előfeltevés szerint a mezőgazdasági termelő hivatkozhat a mezőgazdasági termelők számára fenntartott kiváltságos díjazásra, azaz az engedélyezett vetés jogdíjára, amely a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért fizetendő összeg 50%-ának felel meg, hacsak e díjazás nem képezi a jogosult és az érintett mezőgazdasági termelő közötti megállapodás tárgyát.

25. Ilyen körülmények között a Bundesgerichtshof a Bíróság Hivatalánál 2010. október 26-án nyilvántartásba vett, 2010. szeptember 30-i határozatával felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) A mezőgazdasági termelő által az [alaprendelet] 94. cikkének (1) bekezdése alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogosultjának arra tekintettel fizetendő méltányos díjazást, hogy egy oltalom alatt álló fajta vetés révén nyert szaporítóanyagát használta, és nem teljesítette az [alaprendelet] 14. cikkének (3) bekezdésében és a [végrehajtási rendelet] 8. cikkében rögzített kötelezettségeit, az adott területen az érintett növényfaj oltalmazott fajtái esetében a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért felszámított átlagos összeg alapján kell-e kiszámítani, vagy ehelyett azt az (alacsonyabb) díjazást kell alapul venni, amelyet az [alaprendelet] 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdése és a [végrehajtási rendelet] 5. cikke alapján az engedélyezett vetés esetében kellene fizetni?

2) Amennyiben csak az engedélyezett vetésért fizetendő díjazás vehető alapul:

Az említett feltételek fennállása esetén kiszámíthatja-e a növényfajta-oltalmi jog jogosultja az [alaprendelet] 94. cikkének (2) bekezdése alapján megtérítendő kárát átalányként a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért fizetendő jogdíj alapján egyszeri vétkes jogsértés esetén?

3) Az [alaprendelet] 94. cikkének (1) bekezdése alapján fizetendő méltányos díjazás vagy ugyanezen rendelet 94. cikkének (2) bekezdése alapján fizetendő további kártérítés kiszámítása során figyelembe lehet-e, illetve kell-e venni egy számos jogosult jogait gyakorló szervezet ellenőrzéssel kapcsolatos különleges ráfordításait akként, hogy a szokásosan megállapított kártérítés kétszeresét, illetve az [alaprendelet] 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdése alapján fizetendő díjazást ítélik meg?”

26. Írásbeli észrevételeket nyújtottak be az alapeljárásban részt vevő felek, valamint a görög kormány, a spanyol kormány és az Európai Bizottság. Az alapeljárásban részt vevő felek, valamint a görög kormány és az Európai Bizottság részt vettek a 2012. január 18-i tárgyaláson.

IV – Elemzés

A – *Bevezető megjegyzések*

27. A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések megválaszolása érdekében néhány előzetes megjegyzést teszek, egyrészt a jelen ügyben hasznosított szaporítóanyag minőségére vonatkozóan, amelyet J. és T. Geistbeck hozott fel, valamint másrészt a mezőgazdasági termelők kiváltságának terjedelmét illetően.

28. Ezt követően a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése értelmében fizetendő méltányos díjazás kiszámítására alkalmas módszer kérdését tárgyalom. Végül azt vizsgálom meg, hogy az említett díjazás vagy az említett rendelet 94. cikkének (2) bekezdése szerint fizetendő kártérítés kiszámítása során figyelembe lehet-e venni az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szervezet ellenőrzéssel kapcsolatos ráfordításait.[7]

1. Az oltalom alatt álló szaporítóanyag minőségéről

29. J. és T. Geistbeck álláspontja szerint a szóban forgó szaporítóanyag már nem rendelkezett az alaprendelet 13. cikkének (2) bekezdésében előírt minőséggel, és így nem volt megfelelő az engedélyezés részét képező kereskedelmi ügyletek számára. J. és T. Geistbeck ily módon úgy ítéli meg, hogy a betakarított termény gyengébb minősége nem igazolja azt, hogy a növényfajta-oltalmi jogosult a teljes jogdíj megfizetését igényelje.

30. Megjegyzem, hogy a szellemi tulajdonjogok szempontjából az oltalom alatt álló anyag hasznosítása semmilyen hatással nincs az oltalom tárgyát képező anyag – mint amilyen az alapügyben szereplő növényfajta – azonosságának oltalmára. Egy szellemi tulajdonjog ugyanis nem szűnik meg a használata folytán.

31. Továbbá annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelő tevékenysége az alaprendelet 14. cikkében előírt mezőgazdasági termelők kiváltságának hatálya alá essen, a betakarított terménynek meg kell felelnie az oltalom alatt álló fajta tulajdonságainak.[8] A mezőgazdasági termelő ily módon olyan növényeket ültet el és szaporít, amelyek megfelelnek a szóban forgó fajta szükséges tulajdonságainak.

2. A mezőgazdasági termelők kiváltságának terjedelméről

32. Először is hangsúlyozni kell azt, hogy az alaprendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében az oltalom alatt álló fajta betakarított terménye vonatkozásában a többszörözés főszabály szerint a jogosult felhatalmazásával folytatható.

7 — Pontosítom, hogy abból az előfeltevésből kell kiindulni, amely szerint a jogosultak az engedélyezett előállítás jogdíjába általában belefoglalják a jogaik védelmével összefüggő, az ellenőrzéssel és a felügyelettel kapcsolatos szokásos ráfordításokat.

8 — Lásd az európai mezőgazdaságban termesztett fajták tulajdonságait illetően Kokott főtanácsnoknak a Bíróság előtt folyamatban lévő, C-59/11. sz. Association Kokopelli ügyre vonatkozó indítványának 1–4. pontját.

33. Az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdése azonban egy ettől az elvtől való eltérést szabályoz. Ezen eltérés célja a mezőgazdasági termelés védelme. E cikk értelmében a mezőgazdasági termelők jogosultak azon betakarított termény saját birtokukon történő felhasználására szaporítás céljából, amelyet valamely oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyertek, feltéve hogy az ugyanezen cikk (3) bekezdésében előírt feltételek teljesülnek.

34. Ez a kiváltság tehát nem alkalmazható, ha a mezőgazdasági termelő nem tartja be az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében előírt és a végrehajtási rendeletben pontosított kötelezettségeket.

35. A fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítéletben ugyanis a Bíróság már röviden tárgyalta a mezőgazdasági termelő említett eltérésre történő hivatkozáshoz fűződő jogának terjedelmét. A Bíróság álláspontja szerint az a mezőgazdasági termelő, aki nem fizet méltányos díjazást a jogosultnak, miközben egy oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyert terményt hasznosít, nem hivatkozhat az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdésére, és következésképpen úgy kell tekinteni, mint aki az arra vonatkozó felhatalmazás nélkül folytatja az ugyanezen rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében szereplő valamely tevékenységet. Ennélfogva az említett rendelet 94. cikkéből az következik, hogy a jogosult jogosan indíthat pert az ilyen mezőgazdasági termelő ellen a jogbitorlás megakadályozása, méltányos díjazás fizetése vagy mindkettő érdekében. Ha szándékosan vagy gondatlanul követte el e tevékenységet, a jogosult kárának megtérítésére is kötelezhető.[9]

36. Véleményem szerint szükségszerűen ugyanígy kell lennie akkor, ha egy mezőgazdasági termelő nem teljesítette megfelelően az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének hatodik francia bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét, mivel a fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítéletben szereplő méltányos díjazás fizetése ugyanúgy, ahogy az adatszolgáltatás, az említett cikkben szerepel, amely az említett rendelet 14. cikkének (1) bekezdésében előírt eltérés érvényre juttatását lehetővé tévő szempontokat sorolja fel.

37. Amint azt a Bizottság észrevételeiben megállapította, ha egy mezőgazdasági termelő nem teljesíti a jogosult felé fennálló tájékoztatási kötelezettségét az alaprendeletnek a végrehajtási rendelet 8. cikkével összefüggésben értelmezett 14. cikke (3) bekezdése hatodik francia bekezdésének megfelelően, és a termesztés ezen része után nem fizet a jogosultnak méltányos díjazást sem, az alaprendelet 14. cikke (1) bekezdésének eltérést engedő rendelkezése nem alkalmazható.

38. Ha ugyanis az engedélyezett ültetésnek az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében előírt említett feltételei nem teljesülnek, az ugyanezen rendelet 14. cikke (1) bekezdésének eltérést engedő rendelkezése sem alkalmazható. Következésképpen, ha az ültetés során az e cikk (3) bekezdésében szereplő szempontokat nem tartják be, ezen ültetés sérti a jogosultnak az alaprendelet 13. cikkének (2) bekezdésében biztosított jogait.

B – *Az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdésében előírt méltányos díjazás kiszámítása*

39. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása miatt az STV az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése alapján méltányos díjazás megfizetését követelheti. Továbbá a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy J. és T. Geistbeck tájékoztatási kötelezettségüket felróhatóan sértették meg oly módon, hogy az STV az ugyanezen rendelet 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kártérítést is követelheti.

9 — A fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet 71. pontja.

40. Mindenekelőtt megjegyzem, hogy az alaprendelet 94. cikke (1) bekezdésének vizsgálatához abból az előfeltevésből kell kiindulni, amely szerint e cikk célja az *in integrum restitutio* elvére alapított teljes kártérítés.[10] Más szóval a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása esetén fizetendő díjazás célja az említett jogok jogosultjának a jogsértés előtti állapotba való visszahelyezése. Márpedig ezen elv alkalmazása a jelen ügyben nem mentes a nehézségektől, mivel az említett helyzet visszaállítható akár az engedélyezett vetésre hivatkozással, akár a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért fizetett összeg figyelembevételével.

1. Az alaprendelet 14. és 94. cikke által bevezetett rendszerről

41. Az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése értelmében vett méltányos díjazást illetően a kérdést előterjesztő bíróság két, az említett díjazás kiszámítására elfogadható módszert ad elő, nevezetesen az engedélyezett előállítás jogdíjára, valamint az engedélyezett vetés jogdíjára alapított módszert.

42. Megjegyzem, hogy az alaprendelet 94. cikkének szövege nem tartalmaz semmilyen ténykörülményt arra vonatkozóan, hogy az engedélyezett vetés jogdíjának az ugyanezen rendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdése szerinti összegét figyelembe lehet venni az említett rendelkezés értelmében vett méltányos díjazás kiszámítása keretében.

43. Megjegyzem azt is, hogy egyes nyelvi változatok (többek között a spanyol, a dán, a német, az angol, az olasz és a finn nyelvi változat) az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése,[11] valamint 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdése[12] vonatkozásában eltérő fogalmakat alkalmaznak, míg a francia nyelvi változat a két rendelkezésben ugyanazt a kifejezést használja, nevezetesen a „méltányos díjazást”. Mivel azonban e nyelvi eltérésből nem lehet következtetéseket levonni, az említett rendelkezéseket az adott összefüggésben kell megvizsgálni, különösen e rendelkezések céljaira tekintettel.

44. Először is emlékeztetek arra, hogy az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdésében előírt méltányos díjazás egy eltérést engedő rendelkezés részét képezi. Ebben az összefüggésben a Bíróság a fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítéletben már kimondta, hogy az alaprendelet (17) és (18) preambulumbekezdése értelmében az említett rendelet 14. cikkének a mezőgazdasági termelés védelmével kapcsolatos közérdekből elfogadott rendelkezései attól a szabálytól való eltérést jelentenek, amely szerint az oltalom alatt álló fajta betakarított terményének többszörözéséhez a jogosult engedélye szükséges.[13]

45. A fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítéletben a Bíróság megállapította azt is, hogy a mezőgazdasági termelők azon joga, hogy a mezőgazdasági termelők kiváltságával érintett fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyert terményt a jogosult előzetes hozzájárulása nélkül ültessék el, együtt jár az említett jogosult kérésére teljesítendő, lényeges adatokra vonatkozó tájékoztatási kötelezettséggel, valamint – a mezőgazdasági kistermelőket kivéve – a méltányos díj megfizetésére vonatkozó kötelezettséggel.[14]

10 — Lásd ebben az értelemben Bonadio, E., „Remedies and sanctions for the infringement of intellectual property rights under EC law”, *European Intellectual Property Review,* 2008, 8. sz., 30. kötet, 324. o.

11 — E változatok szövege a következő: „indemnización razonable”, „rimelig vederlag”, „angemessenen Vergütung”, „reasonable compensation”, „equa compensazione” és „kohtuullinen korvaus”.

12 — E változatok a következő fogalmakra hivatkoznak: „remuneración justa”, „rimelig godtgoerelse”, „angemessene Entschädigung”, „equitable remuneration”, „equa remunerazione” és „kohtuullinen palkkio”.

13 — A fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet 47. pontja.

14 — A fen hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 43. pontja.

46. Továbbá a Bíróság álláspontja szerint az alaprendelet 14. cikke ennélfogva egyensúlyt teremt egyrészt a növényfajta-oltalmi jogosultak és másrészt a mezőgazdasági termelők érdekei között. A mezőgazdasági termelők kiváltsága, nevezetesen az előzetes engedély nélküli elültetés a tájékoztatási kötelezettséggel és a méltányos díjazás fizetésére vonatkozó kötelezettséggel együtt ily módon lehetővé teszi azt, hogy e közvetlen kapcsolatban a mezőgazdasági termelők és a jogosultak kölcsönös jogos érdekei védelemben részesüljenek. [15]

47. Elsődleges fontosságú tehát az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdésében említett „méltányos díjazás” fogalmának mint az említett cikkben előírt eltérést engedő rendszer integráns részének megszorító, és sajátos összefüggésében való értelmezése.

48. Ezt követően azt a méltányos díjazást, amelyre az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése hivatkozik, ugyanúgy, mint az ugyanezen rendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdésében említett díjazást, az említett rendelet háttere és az általa követett célkitűzés figyelembevételével kell értelmezni.

49. Általában véve, amint az az alaprendelet (5) preambulumbekezdéséből kitűnik, e rendelet általános célja valamennyi növénynemesítő védelmének erősítése. [16] Az alaprendeletben a növényfajta-oltalmi jogosultak védelmével kapcsolatban előírt célra tekintettel úgy vélem, hogy az említett rendelet 94. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a jogosult számára annak biztosítását, hogy érdekei minden olyan személlyel szemben érvényesüljenek, aki az alaprendelet 13. cikkének (2) bekezdésében felsorolt valamelyik tevékenységet előzetes engedély nélkül folytatja. [17]

2. Az engedélyezett előállítás jogdíjára alapított kiszámítási módszerről

50. Az oltalom alatt álló növényfajták jogosultjai védelmének biztosítása és a jogsértés előtti állapotba való visszahelyezésük érdekében az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése értelmében vett méltányos díjazást az engedélyezett előállítás jogdíjából kiindulva kell kiszámítani.

51. Ez a rendelkezés alkalmazandó akkor is, amikor a bitorlást megvalósító cselekményt elkövető személy nem szándékosan vagy gondatlanul cselekedett. [18] E rendelkezés célja annak biztosítása, hogy a jogosult méltányos díjazást kapjon, amely – álláspontom szerint – nem lehet alacsonyabb annál az ellentételezésnél, amelyet az említett jogosult az alaprendelet 13. cikke értelmében a szaporítóanyag engedélyezett előállítása miatt igényelhetett volna.

52. Az említett rendelet 14. cikkében előírt rendszer eltérést engedő természete alapján úgy vélem, hogy azt a mezőgazdasági termelőt, aki nem tartja tiszteletben az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében felsorolt, az ugyanezen cikkben előírt eltérés alkalmazásának alapjául szolgáló feltételeket, úgy kell tekinteni, mint valamely harmadik személyt, akinek az oltalom alatt álló fajtához a piacon az engedélyezett előállítás jogdíjának megfizetése ellenében kell hozzájutnia. Következésképpen az a mezőgazdasági termelő, aki nem tartja be az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, többé nem hivatkozhat az említett cikkben előírt eltérésre.

15 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 43. pontját és analógia útján a C-245/00. sz. SENA-ügyben 2003. február 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-1251. o.) 36. pontját.

16 — Lásd továbbá e tekintetben Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnoknak a fent hivatkozott Jäger-ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyre vonatkozó indítványának 40. pontját. Ebben az összefüggésben Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok megjegyezte, hogy az alaprendelet célja nem egy mezőgazdasági termelési ágazat szabályozása, hanem a közösségi növényfajta-oltalmi jogok rendszerének bevezetése.

17 — Megjegyzem azt is, hogy e rendszer önálló és elkülönült kártérítési rendszert képez, amely az alaprendelet hatékony érvényesülésének biztosítására irányul.

18 — Lásd az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdésében előírt méltányos díjazás objektív természetét illetően a fent hivatkozott Greenstar-Kanzi Europe ügyben hozott ítélet 48. pontját.

53. E következtetést egyébként megerősítheti a végrehajtási rendelet 17. cikkének azon olvasata, amely szerint a jogosult a közösségi növényfajta-oltalom alapján őt megillető jogokra hivatkozhat egy olyan személlyel szemben, aki megszegi valamely, az alaprendelet 14. cikkében szabályozott eltéréshez kapcsolódó feltételt vagy korlátozást.

54. Továbbá hasznosnak tűnik megjegyezni azt, hogy ha eltérő megközelítést fogadnánk el, a mezőgazdasági termelők nem lennének arra késztetve, hogy teljesítsék a jogosulttal szembeni tájékoztatási kötelezettségüket, mivel az említett eltérést érvényre juttató kötelezettségek be nem tartása valójában semmilyen megelőzést célzó gazdasági következménnyel nem járna.

55. Ebből a szempontból, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból szintén kitűnik, a jogosult díjazáshoz való jogának az engedélyezett vetés jogdíjának megfelelő összegben való maximálása azzal járna, hogy nem igazolható módon előnyben részesítené azokat a mezőgazdasági termelőket, akik nem teljesítik az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében előírt kötelezettségeiket.

56. Egy olyan rendszerben, amelynek általános célja a növényfajta-oltalom magas szintjének biztosítása, e céllal ellentétes lenne az, ha egy mezőgazdasági termelőnek függetlenül attól, hogy betartja-e vagy sem a tájékoztatási kötelezettségét, rendszerint csak az engedélyezett vetés jogdíját kellene megfizetnie, amelynek szintje az alkalmazandó szabályozás értelmében jelentősen alacsonyabb az engedélyezett előállítás jogdíjának szintjénél.

57. E tekintetben hozzáteszem azt, hogy bár az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az engedélyezett előállítás jogdíja alapján kiszámított méltányos díjazás fizetésére vonatkozó kötelezettség az engedélyezett vetésnek az alaprendelet 14. cikke értelmében vett jogdíjánál magasabb ellentételezést eredményez, mégsem „büntető jellegűnek” nevezett kártérítésről van szó, amely szankciós elemet is tartalmaz [19]. Ezzel szemben olyan módszerről van szó, amely lehetővé teszi a szaporítóanyag engedélyezett előállítása költségeinek viselésére kötelezést egy bitorlást megvalósító vetés során, és amelynek ennélfogva megelőző szerepe van.

58. Következésképpen úgy vélem, hogy az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdésében előírt méltányos díjazás összegének az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben való meghatározása céljából az engedélyezett előállítás jogdíjára kell támaszkodni. Semmilyen más értelmezés nem tudná ugyanis biztosítani az említett rendelet célját és hatékony érvényesülését.

59. Abban az esetben azonban, ha a Bíróság nem osztaná azt az álláspontomat, miszerint az engedélyezett előállítás jogdíját kell elfogadni az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdésében előírt méltányos díjazás kiszámításának alapjaként, néhány észrevételt teszek a kérdést előterjesztő bíróság által felvázolt, az engedélyezett vetés jogdíjára alapított másik kiszámítási módszerre vonatkozóan is.

3. A kérdést előterjesztő bíróság által felvázolt másik kiszámítási módszer

60. Mindenekelőtt megjegyzem azt, hogy ha azt a méltányos díjazást, amelyet egy mezőgazdasági termelőnek bitorlási cselekmény esetén az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdése értelmében a jogosultnak meg kell fizetnie, az engedélyezett vetés jogdíja alapján számítanák ki, az említett díjazás a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért harmadik személyek által fizetendő összegnél egyértelműen alacsonyabb maradna.

19 — A jelen ügyben nem alkalmazható, a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.).

61. Megjegyzem, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy J. és T. Geistbeck cselekményei nekik felróhatók oly módon, hogy az STV kártérítést is követelhet az alaprendelet 94. cikke (2) bekezdésének megfelelően. [20]

62. Ilyen körülmények között és az alaprendelet általános célja megvalósításának biztosítása érdekében, valamint annak elkerülésére, hogy az engedély nélküli többszörözés a jogsértőket tisztességtelen előnyhöz juttassa olyan harmadik személyekkel szemben, akik engedéllyel állítanak elő szaporítóanyagot, az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdése szerint megtérítendő kár összegének az engedélyezett előállítás jogdíjára hivatkozással történő meghatározása tűnik szükségesnek. Ebben az esetben a jogosultnak az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdésében említett kára megfelelne az említett jogdíj és az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdésében előírt méltányos díjazás közötti különbségnek. [21]

63. Pontosítom, hogy az engedélyezett vetés jogdíja az engedélyezett előállítás jogdíja összegének csupán 50%-át fedezi. [22] A jogosultnak az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kára tehát ilyen esetben – és anélkül, hogy az említett jogosultnak azt bizonyítania kellene – az engedélyezett vetés jogdíjának összege és az engedélyezett előállítás jogdíjának összege közötti különbségnek felel meg.

64. Továbbá a kérdést előterjesztő bíróság által említett, ellenőrzéssel és felügyelettel kapcsolatos szokásos ráfordításokat illetően hozzáteszem, hogy az engedélyezett vetés jogdíjának az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdésében említett méltányos díjazás kiszámításának alapjaként való figyelembevétele azzal a következménnyel is járna, hogy az említett – rendszerint az engedélyezett előállítás jogdíjának összegébe beleszámított – ráfordításokat az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdésében említett díjazás nem teljesen fedezné.

65. Ebből következik, hogy ha e számítási módszert megfelelőnek kellene elfogadni, a növényfajta-oltalmi jogosultnak ki kellene tudnia számítani az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdése alapján megtérítendő kár összegét az engedélyezett előállítás jogdíja alapján, amely magában foglalja az említett jogosult részéről felmerült, ellenőrzéssel és felügyelettel kapcsolatos szokásos ráfordításokat is. Egy ilyen értelmezés ugyanarra az eredményre vezetne gazdasági szempontból az említett jogosult számára, mint az elsősorban javasolt értelmezés.

4. Az ellenőrzéssel kapcsolatos különleges ráfordítások figyelembevételéről

66. A kérdést előterjesztő bíróságban felmerül az a kérdés is, hogy egy számos oltalmi jogi jogosult jogait gyakorló szervezet részéről az alaprendelet 94. cikkének (1) vagy (2) bekezdése értelmében vett esetleges bitorlások megállapítása érdekében felmerült ellenőrzéssel kapcsolatos különleges ráfordítások kártérítés tárgyát képezhetik-e, és kiszámíthatók-e a megállapított díjazás kétszeresének megfelelő átalánydíj alapján.

20 — A jogosult kára kiszámításának lehetséges módszereit és az ezek által felvetett nehézségeket illetően lásd Würtenberger, G. és mások, *European Plant Variety Protection,* Oxford University Press, Oxford, 2009, 177. és 178. o.

21 — Hozzáteszem, hogy a végrehajtási rendelet 18. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy amennyiben a mezőgazdasági termelő az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében előírt kötelezettségeit ismételten és szándékosan megsérti, a jogosult kárának megtérítése legalább az engedélyezett előállítás jogdíja összege négyszeresének megfelelő átalánydíjat jelent, a nagyobb kár esetén fizetendő kártérítés sérelme nélkül. A végrehajtási rendelet rendelkezései azonban nem kötelezhetik a mezőgazdasági termelőket többre, mint ami az alaprendeletből következik. A végrehajtási rendelet 8. cikke (2) bekezdésének értelmezését illetően lásd a fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet 60. pontját.

22 — A végrehajtási rendelet 5. cikkének (1) bekezdése értelmében e díjazás a jogosult és a mezőgazdasági termelő közötti megállapodás tárgyát is képezheti.

67. Először is e kérdés természetét illetően a Bizottság megállapítja, hogy e kérdés nem bír jelentőséggel az alapügy megoldása szempontjából. Kétségkívül elismerem, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az STV nem kérte egy ilyen átalányösszeg megfizetését, és az alapeljárás csak a pert megelőző nagyon kis összegre, úgymint 141,05 euróra vonatkozik, amely nyilvánvalóan nem az STV által szervezett ellenőrzés lefolytatásából származik. Mindazonáltal úgy vélem, hogy e kérdés nem hipotetikus annál fogva, hogy szorosan kapcsolódik az alaprendelet 94. cikke (1) és (2) bekezdésének alkalmazásához. [23]

68. Az ügy érdemét illetően hangsúlyozni kell, hogy a végrehajtási rendelet 3. cikke (2) bekezdésének rendelkezései lehetővé teszik a jogosultak számára azt, hogy megfelelő módon szerveződjenek az alaprendelet 14. cikkéből eredő jogaik gyakorlása érdekében. Eljárhatnak ugyanis egyénileg, közösen, vagy szervezetet hozhatnak létre e célból. [24]

69. A fent hivatkozott Jäger-ügyben hozott ítéletből kitűnik, hogy az STV egy olyan szervezet, amelynek célja a vetőmagot közvetlenül vagy közvetetten előállító vagy értékesítő, vagy vetőmag-előállításban vagy értékesítésben érdekelt tagjai gazdasági érdekeinek védelme. Közelebbről, e társaság felügyeli a nemesítők jogait nemzeti és nemzetközi szinten, és a tagjai vagy harmadik személyek nemesítői jogaira vonatkozó ellenőrzéseket szervez a többszörözéssel és értékesítéssel foglalkozó társaságoknál. E hatáskörök magukban foglalják a növényfajta-oltalmakra vonatkozó engedélyek felhasználása jogdíjainak beszedését, és végül a minőségi vetőmag előállítását és fogyasztókhoz való juttatását, valamint terjesztését ösztönző általános intézkedések elfogadását is. [25]

70. Amint azt a görög kormány észrevételeiben megjegyezte, az alaprendelet 14. cikkéből eredő jogok közös gyakorlásának lehetősége semmiképp sem vonja maga után azt, hogy egy ilyen közös fellépés költségeit a mezőgazdasági termelőnek kell viselnie, még akkor sem, ha a mezőgazdasági termelő megsérti az említett rendelet rendelkezéseit. Ellenkezőleg, az alaprendeletnek a végrehajtási rendelet 16. cikkével összefüggésben értelmezett 14. cikke (3) bekezdésének ötödik francia bekezdése értelmében, amely szerint az ellenőrzést a jogosult végzi, e ráfordításokat a jogosultnak bele kell foglalnia az engedélyezett előállítás jogdíjának összegébe.

71. Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szervezet számára biztosított szerepre tekintettel, amely szorosan kapcsolódik az érintett nemesítők jogainak védelmét célzó ellenőrzéshez és vizsgálatokhoz, egy ilyen szervezet részéről felmerült ellenőrzéssel kapcsolatos különleges ráfordítások nem vehetők figyelembe külön az alaprendelet 94. cikke (1) bekezdése értelmében vett méltányos díjazás, vagy az említett rendelet 94. cikke (2) bekezdése szerint fizetendő kártérítés kiszámítása keretében.

72. Álláspontom szerint az ilyen ráfordításokat csak annyiban lehet figyelembe venni, amennyiben járulékos, pert megelőző vagy egy adott bitorlási cselekmény vizsgálatához kapcsolódó peres költségekről van szó, amelyek visszatérítése az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdése értelmében és az ott előírt feltételek mellett igényelhető. [26] Mindenképpen okozati összefüggésnek kell fennállnia az ilyen ráfordítások és az adott bitorlás között.

23 — Megjegyzem egyúttal, hogy amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, e kérdést a Bundesgerichtshofnak az előadói jogok megsértésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlata ihlette. Az ilyen jogsértések ellen fellépő közös jogkezelő szervezet számára a Bundesgerichtshof régóta megítéli e területen a szokásos jogdíj kétszeresének megfelelő úgynevezett „bitorlási bírságot”.

24 — Lásd e tekintetben a fent hivatkozott Jäger-ügyben hozott ítélet 51. pontját.

25 — Lásd a fent hivatkozott Jäger-ügyben hozott ítélet 17. pontját.

26 — E következtetés a 2004/48 irányelv (26) preambulumbekezdésében és 13. cikkében kimondott elveknek is megfelelőnek tűnik.

73. Végül megjegyzem, hogy ha az alaprendelet 94. cikkének (1) bekezdésében előírt méltányos díjazást a javaslatomnak megfelelően az engedélyezett előállítás jogdíjára hivatkozással számítják ki, a jogosult nem követelheti ellentételezés megfizetését az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének ötödik francia bekezdésében, valamint a végrehajtási rendelet 16 cikkében említett ellenőrzéshez kapcsolódó ellenőrzéssel és felügyelettel kapcsolatos szokásos ráfordítások megtérítése címén.[27]

74. Ez a következtetés szükségszerű, mivel az ellenőrzéssel és felügyelettel kapcsolatos szokásos ráfordításokat, még a jelentős összegűeket is, úgy kell tekinteni – amint az a jelen indítványból kitűnik –, mint amelyeket belefoglalták az engedélyezett előállítás címén felszámított összegekbe, így tehát az engedélyezett előállítás jogdíjának összegébe, mivel az ellenőrzést az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének ötödik francia bekezdése, valamint a végrehajtási rendelet 16. cikke értelmében a jogosult végzi. A méltányos díjazás összegének az engedélyezett előállítás jogdíjára hivatkozással történő kiszámítása ugyanis lehetővé teszi a sérelem következményeinek orvoslását, és így a jogosultat a jogsértést megelőző állapotba helyezi vissza.

V – Végkövetkeztetések

75. Az előbbi megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy egyrészt, a Bundesgerichtshof által előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre nem kell válaszolni, másrészt, az alábbi módon válaszoljon az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és harmadik kérdésre:

„A mezőgazdasági termelő által a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet 94. cikkének (1) bekezdése alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogosultjának arra tekintettel fizetendő méltányos díjazást, hogy egy oltalom alatt álló fajta vetés révén nyert szaporítóanyagát használta, és nem teljesítette a 2100/94 rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében és az 1998. december 3-i 2605/98/EK bizottsági rendelettel módosított, a 2100/94 rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló [helyesen: a 2100/94 rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított eltérés érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló], 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet 8. cikkében rögzített kötelezettségeit, az adott területen az érintett növényfaj oltalmazott fajtái esetében a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért felszámított átlagos összeg alapján kell kiszámítani. Tekintettel arra, hogy egyrészt, a méltányos díjazás összegének a fenti módon való kiszámítása lehetővé teszi a jogosultnak a jogsértést megelőző állapotba való visszahelyezését és a jogai sérelme következményeinek orvoslását, és másrészt, az ellenőrzéssel és felügyelettel kapcsolatos ráfordításokat úgy kell tekinteni, mint amelyeket a jogosult az engedély díjába belefoglalta, e ráfordítások megfizetését a jogosult csak annyiban igényelheti, amennyiben járulékos, pert megelőző vagy egy adott bitorlási cselekmény vizsgálatához kapcsolódó peres költségekről van szó, amelyek visszatérítése az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdése értelmében és az ott előírt feltételek mellett igényelhető.”

27 — E ráfordításokon kívül a jogosult az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdése értelmében igényelhet azonban ellentételezést az általa elszenvedett kár megtérítése céljából.